

Postadres:
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk
Bezoekadres:
Stokdijkkade 2
2671 GW Naaldwijk
T 14 0174
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

Aan de raad van de gemeente Westland

UW BRIEF	UW KENMERK	ZAAK-/PROJECTNR.	DOCUMENTNR.	BIJLAGE(N)
			19-0223802	
CONTACTPERSOON		AFDELING/TEAM	DOORKIESNUMMER	DATUM VERZONDEN
W.J.Witjes		Verkiezingen	(0174) 67 3102	18 SEP. 2019
ONDERWERP				
Evaluatie verkiezingen 2019				

Geachte raad,

De gemeente Westland heeft in 2019 deelgenomen aan de Pilot Centraal tellen van stemmen van het ministerie van BZK.

In tegenstelling tot voorgaande verkiezingen zijn de op de kandidaten uitgebrachte stemmen niet op de verkiezingsavond/nacht maar op een later moment geteld.

Doel was om de transparantie van het telproces te verhogen en telfouten terug te dringen.

In 2019 zijn een drietal verkiezingen georganiseerd.

In maart zijn de leden van Provinciale Staten en het Waterschap gekozen.

In mei zijn de leden van het Europees Parlement gekozen.

Door deze brief informeer ik u over de door ons opgedane ervaringen en de door ons genomen maatregelen bij de verkiezingen 2019.

Overzicht verschillen per verkiezing van Provinciale Staten(PS) / Waterschap(WS) en Europees Parlement (EP)

	PS/WS	EP
Aantal stembureaus	55	55
opkomst	39.100 PS 2015 49.007 PS 2019	29.827 2014 35.128 2019
	38.015 WS 2015 43.979 WS 2019	
Extra tellers op de Stembureaus	geen	19 extra tellers
voorlopige uitslag op lijstniveau bekend	03.30 uur	23.45 uur

	PS/WS	EP
centrale stemopneming	35 tel tafels	20 tel tafels
aantal tellers/extra	216	106
Extra kosten	€ 98.325,-	€ 50.000,-

Stembiljetten

Bij de verkiezingen van 20 maart bedroeg het aantal kiesgerechtigden 81.091 voor Provinciale Staten respectievelijk 86.784 voor het Waterschap.

Hiervoor zijn in totaal 130.000 stembiljetten besteld (=80% van het aantal kiesgerechtigden).

De 130.000 stembiljetten zijn verdeeld over de 55 stembureaus waarbij rekening is gehouden met het opkomstpercentage van het betreffende stembureau bij voorgaande verkiezingen.

Complicerende factor is dat het opkomstpercentage sterk kan fluctueren en dat de inwoners zelf kunnen bepalen in welke van de 55 stembureaus zij hun stem uitbrengen.

Hierdoor treden er grote verschillen op in het aantal kiezers dat een stembureau bezoekt (laagste opkomst 232 kiezers in stembureau de Lage Woerd Naaldwijk / hoogste opkomst 1646 kiezers in stembureau Bibliotheek Monster).

Gedurende de gehele verkiezingsdag is een speciaal telefoonnummer bereikbaar waarop de voorzitters van de stembureaus een spoed bestellingen kunnen plaatsen voor extra stembiljetten. Afhankelijk van de locatie van het stembureau kan hierdoor binnen 15 tot maximaal 30 minuten de voorraad stembiljetten worden aangevuld.

Bij de verkiezingsorganisatie zijn 2 locaties bekend die, bij de verkiezingen van Provinciale Staten/Waterschap, gedurende korte tijd geen biljetten hebben gehad.

Overeenkomstig de instructie is door de stembureauvoorzitter de kiezer de mogelijkheid geboden om even te wachten op de inmiddels bestelde stembiljetten en/of is de verwijzing gegeven naar het dichtstbijzijnde stembureau.

Bij de verkiezingen Europees Parlement bedroeg het aantal kiesgerechtigden 81.600

Hiervoor zijn in totaal 70.000 stembiljetten besteld (=86% van het aantal kiesgerechtigden).

Op basis van ervaring, opgedaan bij de PS/WS verkiezing, is een nieuwe berekening gemaakt voor het aantal te bestellen stembiljetten. Hierdoor hebben we een ruimere verdeling van de stembiljetten per stembureau gemaakt en zijn er geen tekorten ontstaan.

Voorlopige uitslag

Verwacht werd dat, door deelname aan de pilot centraal tellen, de benodigde teltijd op de stembureaus aanzienlijk korter zou zijn dan bij voorgaande verkiezingen. Op basis van deze verwachting zijn er na sluitingstijd geen extra tellers ingezet.

Op stembureaus met hoge opkomst duurde, in tegenstelling tot de verwachting, het tellen van de stembiljetten veel langer dan verwacht, waardoor de voorlopige uitslag op lijstniveau pas om 03.30 uur bekend was.

Op basis van de opgedane ervaring zijn bij de verkiezingen van het Europees Parlement op stembureaus met een hoge opkomst extra tellers ingezet. Hierdoor waren alle tellingen op lijstniveau voor middernacht afgerond.

Centrale stemopneming

De pilot centrale stemopneming bestaat sinds 2013. Het doel van deze pilot is het proces van de telling van de stembiljetten transparant te maken en het verminderen van de verschillen tussen het aantal toegelaten kiezers en het aantal getelde stembiljetten.

De stemopneming op kandidaatniveau bij de Provinciale Statenverkiezingen / Waterschapsverkiezingen heeft op de volgende dag plaatsgevonden in sporthal De Pijl in Naaldwijk. Hierbij zijn gemeenteambtenaren aangesteld als teller/gemeentelijk stembureau lid. De telling van de stembiljetten verliep goed, de uitslag was rond 14.00 uur bekend.

De centrale stemopneming van de verkiezingen van het Europees Parlement heeft plaatsgevonden op maandag 27 mei 2019. Omdat de opkomst lager was dan de verkiezingen van 20 maart 2019 en het een enkele verkiezing betrof hebben we minder tellers nodig gehad en hadden we om 12.00 uur de voorlopige uitslag afgerond.

Het centrale tellen heeft meer kosten opgeleverd: huren en inrichten sporthal, inzet gemeenteambtenaren, catering, transport, beveiliging e.d.

Gebleken is dat er in onze gemeente, door het centraal tellen van de stemmen, inderdaad minder verschillen zijn geconstateerd.

Ten opzichte van de laatste landelijke verkiezing (Tweede Kamer 2017) waar 's-avonds/'s-nachts op de stembureaus is geteld en 75 verschillen zijn geconstateerd zijn bij de Provinciale Staten verkiezing en de verkiezing voor de leden van het Europees Parlement respectievelijk 27 en 11 verschillen geconstateerd.

Volgens de brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is de verwachting dat deze pilot in 2021 wordt opgenomen in de Kieswet.

Landelijke resultaten van de pilot centraal tellen zijn terug te vinden in de Kamerbrief van 14 juni 2019 van het Ministerie van BZK.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Westland,
de secretaris,

de burgemeester,

A.C. Spindler

B.R. Arends

